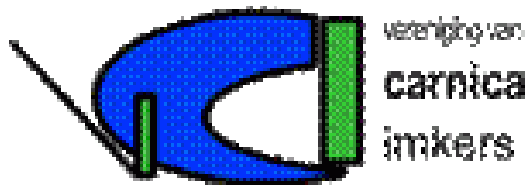

Imkeren met zachteardige carnicabijen

Presentatie Jos Römgens

7 november 2015

NBV studiedag Beilen

Inhoud

- Zachtaardige honingbij?
- *Apis mellifera Carnica*
 - Oorsprong en verspreiding
 - kenmerken
- De gewone imker en zachteardige bijen
- Wat doet de VCI voor de gewone imker?

Zachtaardige bijen?

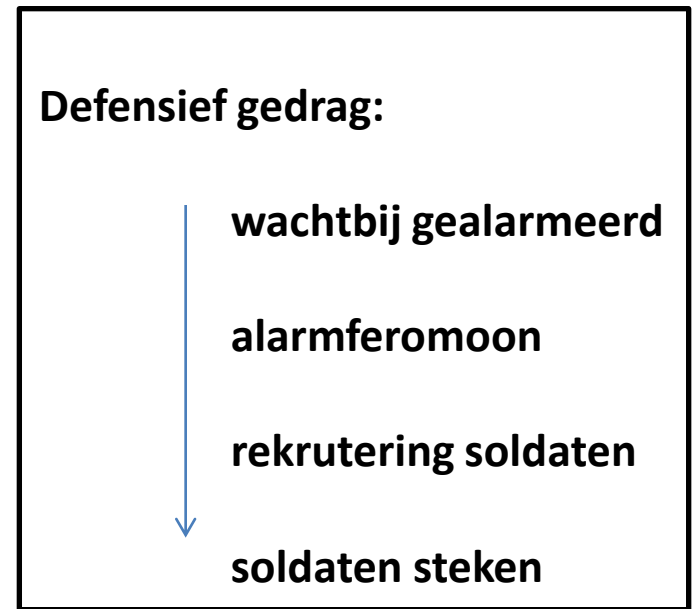
Honingbijen

- > van nature defensief gedrag
- > verdediging van het volk tegen indringers:
bijen, wespen, muizen, beren, mensen
 - honing
 - stuifmeel
 - **broed en bijen**

Defensief gedrag wordt uitgelokt door:

- beweging
- kleurcontrast
- adem/CO₂
- zweet, parfum, alcohol
- trilling
- alarm feromoon

Verschillen in defensief gedrag

- ***Omgevingsfactoren***

Licht – temperatuur, luchtvochtigheid - luchtdruk -
dracht - methode van bijhouden (de imker zelf)

-> ***stressfactoren***

- **Genetische factoren**

vele genen spelen een rol bij:

- reactie op bedreigende prikkel
- productie alarmferomoon
- reactie op alarmferomoon

Verschillen in defensief gedrag

- **Honingbij-ondersoorten verschillen in defensief gedrag**
- **Wat is belangrijkste factor voor defensieve gedrag van de honingbij?**
->genetische factor
- **“Ongecontroleerde hybridisatie leidt tot toenemend defensief gedrag” Ruttner (1973)**

A. m. mellifera x A. m. Carnica

F1-> zachtvaardig

(heterosis-effect)

F1 x F1

F2 -> steeklustig !

Stelling

Meer defensieve volken door ongecontroleerde kruisingen is niet gewenst in ons dicht bevolkt land, met voornamelijk hobby-imkers

- problemen met burens**
- geen plezier meer in imkeren**

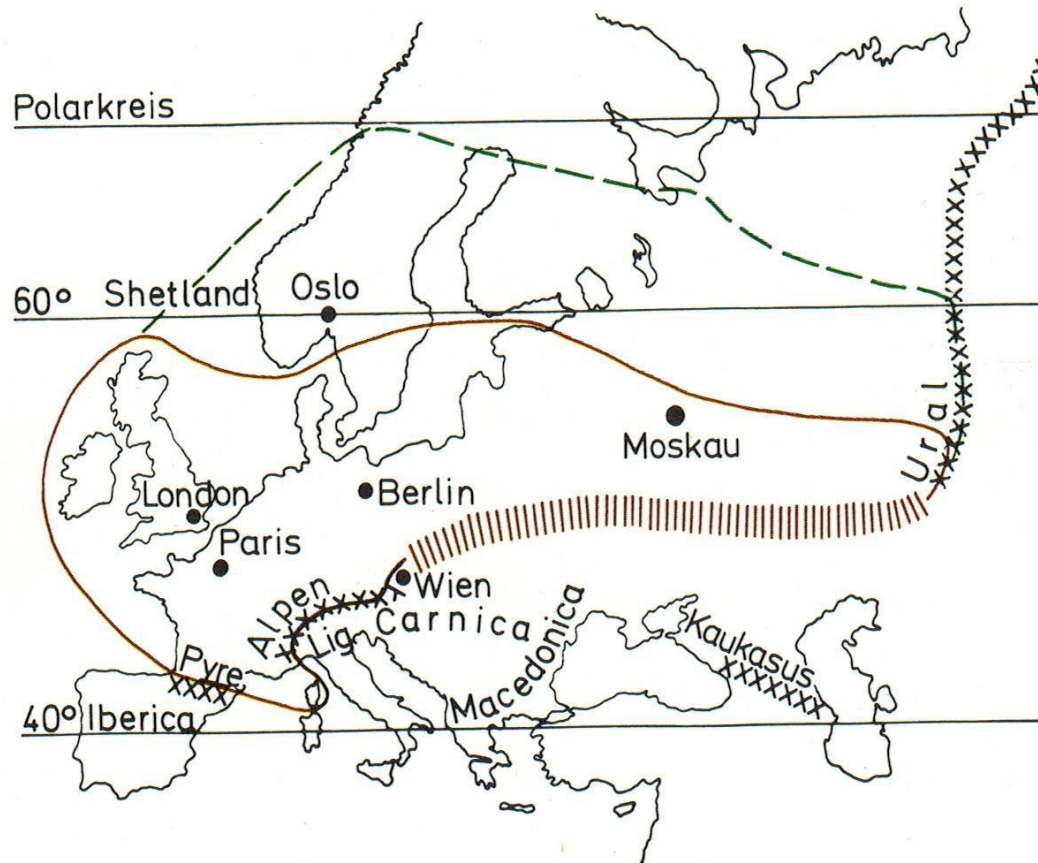
Daarom: probeer je volken raszuiver te houden of werk met F1

Apis mellifera carnica

Abb. 2.32 – Die „graue“ Carnica-Biene mit dunklem Panzer, hellgrauen breiten Filzbinden und bräunlichem Brustpelz. Foto: E. Müller.

Herkomst

Bruine lijn:
oorspronkelijk
verbreidingsgebied
*Apis mellifera
mellifera* (de
zwarte bij
Streepjeslijn:
huidige
verspreidingsgebied
Loodrecht
gestreepte lijn:
overgangsgebied

Carnica is een geografisch ras dat oorspronkelijk voorkwam van de Alpen tot aan de Karpaten en van Tatra-gebergte tot de Adria.

Verspreiding over de wereld

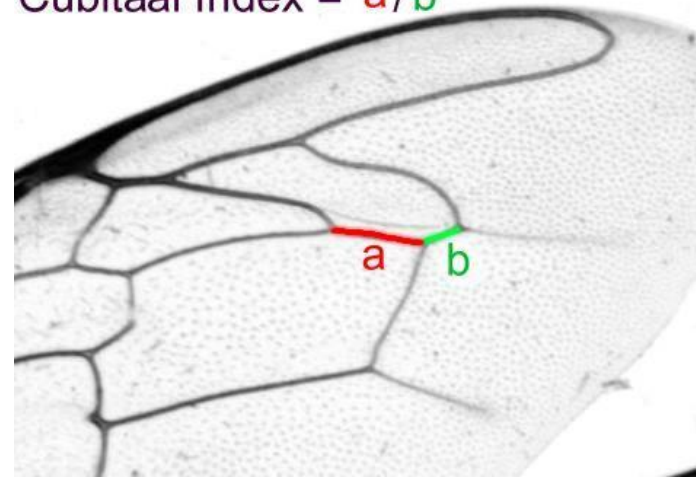

- Werd in 1869 al naar Java, Zuid-Amerika, Bombay gestuurd
- Eerst vooral uit Kraïen, massaal waardoor negatieve selectie op zwerm drift
- Carnicabij heeft op veel plaatsen de Mellifera verdrongen. Begon in 1920 en werd na 1945 voor o.a. Duitsland voltooid
- Naast Duitsland zijn bijna geheel Oostenrijk, Polen, Tsjechië, Slovenië en Zwitserland bevolkt met Carnica's

Eigenschappen carnicabij

- **Broeden:**
snelle uitbreiding in voorjaar, zomerbroed hangt van dracht af, tijdige broedstop in herfst
- **Overwinteren:**
winterhard, klein volk en gebruikt weinig voedsel
- **Temperament:**
rustige zit, weinig verdedigend
- **Zwermen:**
wisselend
- **Andere eigenschappen:**
goede oriëntatie op plaats, trage vorming eierleggende werksters (30 dg), haalt veel stuifmeel, overgang ronde dans naar 8-dans pas bij 100 m. Lange-afstandsvieger; kan dracht tot op enkele kms aanwijzen

Kenmerken

- Van nature te herkennen aan donker pantser bezet met grijze beharing
- Grijsjes, genoemd door dichte korte beharing ook aanwezig op de haarbandjes van de segmenten op het achterlijf.
- Morfologische eigenschappen (raskenmerken) voortdurend gecontroleerd op basis van beschrijvingen door Prof. Dr. Goetze en de gebr. Ruttner.
o.m. hoge cubitaalindex

Kenmerken

Zwarte bij

Italiaanse bij

Carnicabij

Zijn carnica's altijd zachttaardig?

- **Alleen als er geselecteerd wordt (raszuiver – F1)**
- Teelt en selectie rond 1900 begonnen met name in Oostenrijk (Sklenar, Wrisnig, Peschetz, Dürminger e.v.a.)
op haaldrift, zachttaardigheid en zwermtraagheid
- Vanaf ~1948 gebr. Ruttner met wetenschappelijk onderbouwde teelt
- In de laatste jaren wordt wetenschappelijk en in teeltprogramma' geselecteerd op VT en VSH.
(AGT, Arista Bee Research, div. Inst.)

- Tegenwoordig wordt de Carnica volgens de modernste technieken van de teelt geselecteerd -> **Beebreed-teelprogramma**

**Landesinstitut
für Bienenkunde
Hohen Neuendorf e.V.**

Tel. 03303-293830 / Fax. 03303-293840 / Mail: info@beebreed.eu

Zuchtwerte

www.beebreed.eu

Willkommen auf den Seiten von www.beebreed.eu, einem online-Angebot des [Landesinstituts für Bienenkunde Hohen Neuendorf e.V.](#)

Im Menüpunkt [Zuchtwerte](#) können Sie ohne Anmeldung die aktuellen Zuchtwerte für Bienenköniginnen der Rasse Carnica einsehen. Dort allgemein sowie zu den Codierungen (siehe unter "Zuchtwaltergebnisse für ausgewählte Königinnen").

Unter [Zucht- & Leistungsdaten](#) können registrierte Züchter die Zuchtbuchdaten ihrer Königinnen eingeben. Dafür ist eine Zugangsberechtigung des Landesverbandes erhalten.

Bitte lesen Sie zuerst unter [Forum](#) die Informationen zu beebreed.

Achtung: Es sind nicht alle Funktionen für jedermann zugänglich. Die Verwaltungsfunktionen sind nur für Zuchtobleute nutzbar.

Anregungen und Hinweise schreiben Sie bitte an info@beebreed.eu.

[Hinweise zur Dateneingabe und zur Benutzung des Forums.](#)

Zucht- & Leistungsdaten

Forum

Verwaltungsfunktionen

Kontakte

Startseite

Abmelden

En de gewone imker?

Wat verwacht je van je volken?

Dat ze:

- zachtaardig zijn en rustig blijven
- zwermtraag zijn
- vitaal zijn
- een sterke haaldrift hebben

en:

- Varroa tolerant zijn

Het gaat om de moer !

Zachtaardigheid (maar bijv. ook zwermtraagheid) van een bijenvolk wordt bepaald door de koningin

Dus *koninginnenteelt!*

Koninginnenteelt gebeurt zo weinig!!

Mogelijke oorzaken:

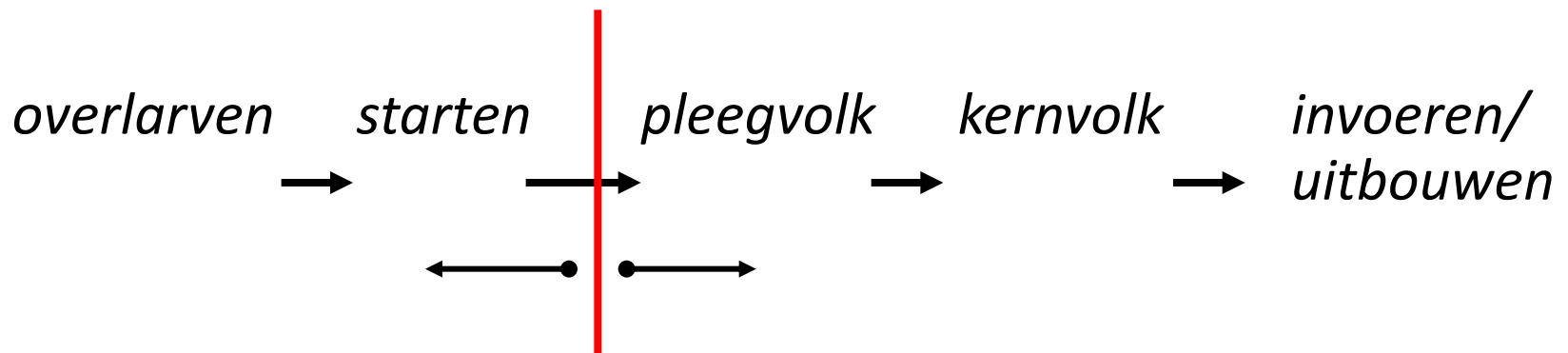
- angst voor het onbekende?
- koninginnenteelt ... moeilijk !??
- waar kunnen "koninginnenlarfjes" worden gehaald?
- basisinformatie over koninginnenteelt te weinig in de cursussen verwerkt?
- Weinig cursussen?

Hoe kom ik aan koninginnen?

- **P- en F1 moeren** -> diverse teeltstations en Carnica-telers
 - telers/mentoren op de website VCI
 - teeltstations :
 - www.schiercarnica.nl
 - www.rkhvzw.be
 - www.bienenzucht.de
- Door deelname aan een **doppenproject**

De doppenmethode

- Het koninginnenteeltproces wordt gesplitst in 2 delen
- Samenwerking teler – gewone imker

wat moeilijker ...

voor iedere imker !

door de teler

Wat doet de teler ?

- Heeft raszuiver teeltmateriaal
 - teeltvolken met P-moer
 - Maakt een zogenaamde starter
 - overlarven
 - de larven in de starter laten aanbroeden
- Levert aangebroede larven aan imker

....aub meneer

Wat doet de gewone imker?

- een teeltraam maken/kopen
- een (pleeg)volk uitzoeken en voorbereiden
- Teeltraam met aangebroede larven ontvangen
van de teler
- Teeltraam, voorzien van roosters, kan in moergoede pleegvolk worden gehangen
(zonder de koningin te verwijderen of onder een rooster te plaatsen)

Wat doet de imker? vervolg

- doppen inkooien
- kernvolkjes maken
- doppen plaatsen of koninginnen invoeren in kernvolkjes voor bevruchting
op eigen stand -> F1
eilandbevrucht -> P-moer
- controleren op de leg
- verenigen of uitbouwen

Teeltraam uit het pleegvolk

Wat doet de VCI voor de gewone imker?

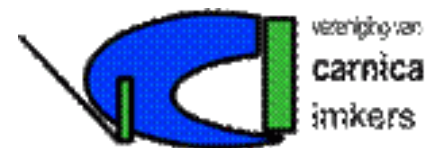
Wat is de VCI?

Vereniging van Carnica Imkers -> een landelijke vereniging met circa 300 leden

Voor gewone imkers, beginners, gevorderden en telers

Hoofddoelstelling:

“Het bevorderen van het imkeren met Carnica-bijen”

Wat doet de VCI voor gewone imker?

- **6-raams carnicavolkjes met F-1 moer voor de beginnende imker** die met succes de basiscursus afrond

In 2015: 41 actievolkjes

- **Doppenprojecten**

- Informatie-avond over inhoud en organisatie (Wat moet je doen, wat heb je nodig, wanneer gebeurt wat?.....)
- Beschikbaar stellen van aangebroede larven
- Ondersteuning bij verdere proces (advies, hulp)

In 2014: 500 doppen; in 2015: 592 (nog niet volledige telling)

Wat doet de VCI voor gewone imker?

- **Mentoren**

- imkers ondersteunen bij doppenprojecten, invoeren en telen van P-moeren, etc.
- teeltmateriaal (aangebroede doppen, F-1 en P-moeren) beschikbaar stellen

In 2015: 185 P/F1-koninginnen; 68 P/F1-volkjes (niet actie)

- **Cursussen** (doppenmethode, eendags oriënteringscursus koninginnenteelt

30 deelnemers eendagscursus in 2015

Wat doet de VCI nog meer?

- VCI organiseert aanleveren/ophalen van leden bij eilandbevruchting (naar Vlieland, Duitse eilanden)
- VCI geeft informatie en voorlichting
 - website www.verenigingvancarnicaimkers.nl;
 - nieuwsbrieven
 - Bijeenkomsten met een inhoudelijk thema landelijk en regionaal

Tot slot

- Werk samen in je vereniging en met een teler
- Volg een cursus (doppenmethode) en/of bespreek binnen vereniging om die te organiseren?
- Specifiek voor de carnicaliefhebber: word lid van de VCI

Dank voor uw aandacht.